

MARKEREN: SLIM OF SIMPEL?

DOOR LINDA CLEVEN

Tekst markeren is een van de meest populaire leerstrategieën: met een paar streepjes kleur lijkt een tekst meteen overzichtelijker. Maar wat levert het écht op?

Nou, helaas niet zoveel ... Onderzoek toont namelijk aan dat alleen markeren zelden leidt tot effectief leren (Dunlosky et al., 2013; Surma et al., 2019). Bij markeren blijft je brein in een passieveodus, waardoor je de kans mist om stof écht te begrijpen en te onthouden. Markeren maakt de tekst wel opvallend, maar je kennis onzichtbaar.

Laten we eerlijk zijn: markeren heeft ook voordelen. Het kan je helpen om snel de belangrijkste informatie te filteren en om focus aan te brengen in lange teksten. Bij goed kleurgebruik kan het zelfs dienen als een visueel geheugensteuntje. Maar daar stopt het ook. Bij alleen markeren blijft de leerwinst minimaal. Het probleem is namelijk dat markeren je hersenen nauwelijks uitdaagt, terwijl echt leren juist vraagt om actieve betrokkenheid.

WAT WERKT DAN WEL?

Zoals eerder genoemd, moet ons brein actief aan het werk om effectief te leren. Leren kost energie. Stel dat je een tekst al hebt gemarkeerd—hoe kun je vervolgens alsnog je brein activeren?

Een effectieve strategie is om jezelf vragen te stellen over de gemarkeerde tekst, zoals: “Wat betekent dit concept?” of “Hoe hangt dit samen met...?” Door actief informatie uit je geheugen op te halen, versterk je je begrip.

Een tweede tip is om nieuwe kennis te koppelen aan wat je al weet. Dit sluit aan bij de bekende uitspraak van psycholoog David Ausubel:

“De meest invloedrijke factor voor leren is wat de lerende al weet.”

– David Ausubel

Maak hier dus slim gebruik van! Denk bijvoorbeeld aan een mindmap waarin je bestaande kennis noteert en uitbreidt. Ook schema's en denkbelden kunnen ondersteunend zijn.

Een derde advies is om de gemarkeerde tekst te gebruiken als input voor flashcards of een samenvatting. Zorg er dan wel voor dat de samenvatting op een effectieve manier is opgebouwd.

CONCLUSIE

Markeren is een goed begin, maar het echte leren gebeurt daarna. Geef je markeerstift dus een slimme rol in je leerproces—dan pas voeg je écht kleur toe aan je brein. ♦

MEER LEZEN?

- DenkBeelden voor een effectieve instructieles
- De kracht van herhaling (leren leren)
- Non-verbale representatie in praktijk
- De 10 visuele modellen van DenkBeelden
- Mijn krabbels, het notitieboek voor de leerling
- Ontdek hoe leren écht werkt, met Expeditie Brugklas

LINDA CLEVEN

Onderwijsadviseur & opleidingsdocent
linda@onderwijsmaakjesamen.nl

Dunlosky, J., Rawson, K. A., Marsh, E. J., Nathan, M. J., & Willingham, D. T. (2013). Improving students' learning with effective learning techniques: Promising directions from cognitive and educational psychology. *Psychological Science in the Public Interest*, 14(1), 4–58. <https://doi.org/10.1177/1529100612453266>

Surma, T., Camp, G., de Groot, R. H. M., & Kirschner, P. A. (2019). De kennis van startende leraren over effectieve studeerstrategieën. 215–218. Paper gepresenteerd op ORD 2019, Heerlen, Netherlands.